

DEBAT

Fra *Flere i Arbejde* til den nye struktur på beskæftigelsesområdet

Harald Børsting

Jobcentret som det nye omdrejningspunkt i beskæftigelsesindsatsen

Valkampen er overstået, og der er – igen – mulighed for at diskutere den mest omfattende reform i nyere tid, nemlig strukturreformen.

En af nyskabelserne i strukturreformen på beskæftigelsesområdet er skabelsen af de lokale jobcentre, som fremover skal forestå udmøntningen af den konkrete beskæftigelsesindsats. LO støtter idéen om etableringen af de lokale jobcentre ud fra tankegangen om at sikre nærhed i betjeningen af den enkelte arbejdssøgende i form af den direkte kontakt, beslutning og opfølgning med udgangspunkt i de konkrete udfordringer og problemstillinger, den ledige måtte have.

LO ser jobcentrene som en naturlig fortsættelse af tankegangen fra *Flere i Arbejde*. Som en del af *Flere i Arbejde* blev arbejdsmarkedscentrene etableret som en forsøgsordning til udgangen af 2005.

Formålet med arbejdsmarkedscentrene er at afprøve forsøg rettet mod at etablere en mere sammentænkt indsats i et samarbejde mellem AF og kommunen, byggede videre på det bedste fra de to systemer i et ligeværdigt forhold.

Hvor gik det galt?

Med aftalen om strukturreformen er tankegangen fra *Flere i Arbejde* delvis fastholdt med etableringen af de fælles jobcentre.

Hvorfor nu kun delvis?

Det nye beskæftigelsesystem er et to-strengt system, med en statslig beskæftigelsesøjle, der er ansvarlig for indsatsen for de forsikrede ledige, og en kommunal søjle, der er ansvarlig for indsatsen for de forsikrede ledige. Men i kampen om, hvem der på sigt skal løbe af med opgaven, har Regeringen og Dansk Folkeparti utvivlsomt sat sig på den kommunale hest, og for at ingen skal være i tvivl, får 10 kommuner det fulde ansvar for alle ledige, både de forsikrede og ikke forsikrede.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at LO målrettet har arbejdet imod dette kommunaliseringsspektiv af beskæftigelsesindsatsen. LO har hele tiden været af den vurdering og opfattelse, at et nyt statsligt forankret arbejdsmarkedssystem ville have været bedst i stand til at løse de beskæftigelsespolitiske udfordringer, Danmark står overfor. Et nyt arbejdsmarkedssystem, som byggede videre på det bedste fra det nuværende AF og kommunerne, og som ikke var hæftet op på en tilfældig kommunegrænse og kommune, men i stedet var begrundet i et naturligt arbejdskraftoplandsperspektiv.

De forventelige nye kommunestørrelser illustrerer med al tydelighed, at kommunegrænserne ikke afspejler pendlingsmønstrene. Det har ikke været hensynet til, hvad der er naturlige arbejdskraftoplande, som har været bærende for etableringen af de nye større kommuner, men muligvis hensynet til også at skulle løfte en beskæftigelsesopgave.

Det er afgørende for bæredygtigheden af et nyt beskæftigelsessystem, at det indeholder evnen til at imødekomme og understøtte kravene til arbejdsmarkedets funktions-evne, herunder afbøde balanceproblemer i form af flaskehalse og mismatch.

Det er derfor afgørende for et hvilket som helst arbejdsmarkedssystem, at det tager sit udgangspunkt i arbejdsmarkedets måde at fungere på og yder den service, virksomheder og ledige behøver for at skabe et robust dynamisk dansk arbejdsmarked med stadig stigende krav til den ledige om større faglig og geografisk bevægelighed på arbejdsmarkedet.

Vil 100 kommunale delarbejdsmarkeder kunne håndtere denne udfordring? Det bliver en udfordring af de større.

LO er af den opfattelse, at et statsligt forankret beskæftigelsessystem uden hensyn til mere eller mindre tilfældigt begrundede kommunegrænser set fra et arbejdsmarkedsperspektiv ville have skabt de bedste forudsætninger for at få overblik over udbud og efterspørgsel af arbejdskraft, og dermed også bedre muligheder for at koordinere indsatsen uden hensyn til kommunegrænser.

Et andet bærende element i *Flere i Arbejde*, som LO er enig i, er, at den enkelte skal i centrum. Indsatsen skal være bestemt af, hvilket behov den ledige har, snarere end af, om den ledige er forsikret eller ej. Systemet skal tilpasses den enkelte og ikke omvendt.

Med strukturreformen vanskeliggøres indfrielsen af denne målsætning fra *Flere i Arbejde* om ens behandling af ens problemer. Der er tværtimod risiko for, at det nye system vil være i disharmoni med intentionerne i *Flere i Arbejde*.

Det er jo ingen hemmelighed, at kommunerne i dag varetager en række tunge driftsopgaver med ældreservice, folkeskole og børnepasning, der har en stor lokalpolitisk interesse, og hvortil der er knyttet stær-

ke pressionsgrupper, som rummer risiko for, at betjeningen af arbejdsmarkedet prioriteres lavt.

Der er med andre ord risiko for, at der vil gå kommunal kassetænkning i beskæftigelsesindsatsen således, at den enkelte arbejder – forsikret som ikke forsikret – ikke vil have fri og lige adgang til arbejdsmarkedssystemet, og at rettigheder og pligter ikke vil blive fastsat ens for alle arbejdssøgende.

Som en naturlig forlængelse af tankegangen fra *Flere i Arbejde* ville en mere hensigtsmæssig deling derfor have været, at alle med et arbejdsmarkedsperspektiv fik varetaget beskæftigelsesindsatsen i et statsligt forankret jobcenter, mens øvrige grupper fik varetaget den samlede indsats i socialforvaltningen.

Dette ville have sikret, at service til arbejdsmarkedet ikke styres ud fra en kort tidshorison og på grundlag af lokalpolitiske og budgetmæssige interesser, og at den enkelte arbejder – forsikret som ikke forsikret – havde fri og lige adgang til arbejdsmarkedssystemet, og at rettigheder og pligter blev fastsat ens for alle arbejdssøgende.

Samarbejdet med arbejdsmarkedets parter

Strukturreformen på beskæftigelsesområdet bryder på en række områder med den succesrige danske arbejdsmarkedspolitik, der har gjort Danmark til et beskæftigelsespolitikens foregangsland i forhold til andre lande.

Den nye organisering af beskæftigelsesindsatsen indebærer en væsentlig ændring af parternes rolle i beskæftigelsesindsatsen. I det nye system vil parterne fra at have haft en prioriterende og dimensionerende rolle fremover få tildelt en monitorerende rolle, og derved svækkes den traditionelle partsindflydelse i beskæftigelsesindsatsen.

Ikke alene går afgørende ekspertise tabt,

hvilket vil være til skade for både arbejdsmarkedet og de ledige. Dette gælder både på centralt, regionalt og lokalt niveau. Derudover kan det få konsekvenser for det danske arbejdsmarked, der indtil dags dato har været kendetegnet ved stor smidighed og tilpasningsevne, hvilket ikke mindst kan tilskrives beskæftigelsespolitikken. Ændringen er i den forbindelse bemærkelsesværdig set i lyset af, at den danske arbejdsmarkedsmodel af bl.a. EU, ILO og OECD er blevet fremhævet som en model, andre lande kan lære af.

Hvad nu?

På flere strækninger støtter LO en del af elementerne i strukturreformen på beskæftigelsesområdet, idet de ligger i naturlig og rigtig forlængelse af beskæftigelsesreformen *Flere i Arbejde*. Desværre er der ligeledes nogle afgørende strækninger, hvor vandene skiller og sammenhængen til *Flere i Arbejde* brydes ud fra andre hensyn end hensynet til arbejdsmarkedet.

Med ønsket om at få beskæftigelsesindsatsen tilbage på *Flere i Arbejde*-sporet, har LO følgende fire konkrete ønsker til strukturreformen:

1. Begræns eller drop forslaget om oprettelse af 10 såkaldte 'forsøgscentre', hvor 10 kommuner er udpeget til fra starten at stå alene med jobformidlingen. Det er

alt for risikabelt at lade de ledige være forsøgspersoner i et system, hvor man på forhånd ved, at jobformidlingen ikke er optimal. Byg i stedet videre på de samarbejdsforsøg, som allerede er i gang.

2. Det regionale niveau i regeringens forslag til strukturreform skal have langt større indflydelse på den lokale beskæftigelsespolitik. Inspirationen kan hentes på social- og miljøområdet, hvor regeringen har indset, at det ikke er hensigtsmæssigt, at kommunerne står med det endelige ansvar.
3. Der skal være en stram statslig styring, der sikrer, at kommunernes dobbeltrolle som både jobformidlingsmyndighed og arbejdsgiver ikke misbruges.
4. Endelig bør arbejdsmarkedets parter have større ansvar og herunder større indflydelse på det regionale og lokale niveau i forhold til udmøntningen af beskæftigelsespolitikken. Mange anerkender, at fagbevægelsens indsats over hele landet har bevirket, at vores ledighed trods alt er blandt de laveste i EU. Nu bliver der endnu større behov for at fortsætte det gode arbejde, herunder samarbejde.

Harald Børsting, sekretær i LO samt medlem af Beskæftigelsesrådet.
e-mail: hbo@lo.dk